

Zmiany w kształceniu zawodowym – procesy i efekty

Reforma kształcenia zawodowego była oczekiwana już od dawna przez środowisko oświatowe, pracodawców i dorosłych pragnących podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. Prace nad zmianami, które będą obowiązywały od 1 września, Ministerstwo Edukacji Narodowej rozpoczęło już w 2008 roku. Wówczas to powołano zespół opiniodawczo-doradczy, który zaproponował strategiczne kierunki zmian. Na planowane reformy można i trzeba patrzeć z różnych punktów widzenia. W niniejszym tekście proponuję dwa: zmiany programowe w szkołach oraz zmiany w kształceniu ustawicznym.

Warto przypomnieć, że od 1 września 2012 roku w systemie szkolnym będą funkcjonować następujące szkoły prowadzące kształcenie zawodowe: trzyletnia zasadnicza szkoła zawodowa dla młodzieży, czteroletnie technikum dla młodzieży, minimalnie roczna, a maksymalnie dwuipółletnia szkoła policealna dla młodzieży i dorosłych oraz szkoły ogólnokształcące dla dorosłych: szkoła podstawowa, trzyletnie gimnazjum i trzyletnie liceum ogólnokształcące.

Zmiany programowe w szkołach zawodowych

Rozważania dotyczące zmian programowych należy rozpocząć od klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, a zakończyć analizą zmodernizowanego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Bo choć wszystko co jest pomiędzy nimi – podstawy programowe: ta kształcenia w zawo-

dach i ta kształcenia ogólnego, ramowe plany nauczania, planowanie i organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, doradztwo zawodowe – jest ważne, to kluczowe kwestie dotyczą zawodów, w jakich kształci dana szkoła, oraz sukcesów, które jej uczniowie mogą osiągnąć na egzaminach zawodowych.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego

Zmianie uległy nie tylko liczba i lista zawodów, w jakich mogą kształcić szkoły, znacznie poszerzył się też zakres informacji zawartych w klasyfikacji właściwej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego; Dz.U. 2012 nr 0, poz. 7).

Obecnie znajduje się w niej 200 zawodów, w tym 7 zawodów Ministra Kultury i Dziedzic-

stwa Narodowego (w tekście będą odnosić się wyłącznie do tych 193, dla których podstawy programowe kształcenia w zawodach opracowuje Minister Edukacji Narodowej).

W nowej klasyfikacji zmieniła się lista zawodów, niektóre zawody zostały usunięte (np. technik geofizyk, technik hydrolog, technik meteorolog, technik informacji naukowej), inne zostały połączone (np. posadzkarz + technolog robót wykończeniowych w budownictwie + malarz-tapeciarz = monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, technik organizacji usług gastronomicznych + technik żywienia i gospodarstwa domowego + kucharz = technik żywienia i usług gastronomicznych), a jeszcze inne podzielone (np. technik poligraf – technik procesów drukowania i technik procesów introligatorskich). Przykładowe nazwy zawodów wraz z kwalifikacjami zawiera **Tabela 1.**

▶ Pierwszym zadaniem dyrektora szkoły zawodowej było sprawdzenie, czy nastąpiły zmiany w zawodach, w jakich dotychczas kształciła szkoła. Z punktu widzenia planowania procesu kształcenia zawodowego tabela zawiera wiele ważnych informacji dotyczących:

- nazw zawodów, w jakich może kształcić szkoła zawodowa oraz symboli cyfrowych zawodu,
- typów szkół, w jakich można się kształcić w danym zawodzie (warto zwrócić uwagę, że w tym zakresie także nastąpiły zmiany),
- nazw i liczby kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie (z punktu widzenia procesu kształcenia ważna jest kolejność kwalifikacji, której nie wolno zmienić w programie nauczania),
- możliwości kształcenia w danej kwalifikacji na kwalifikacyjnych kursach zawodowych,
- kształcenia w niektórych zawodach (dodatkowe informacje).

W 193 zawodach szkolnych wyodrębniono kwalifikacje, czyli zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu przez absolwenta egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji (Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych ustaw; Dz.U. 2011 nr 205, poz.

1206). W zawodach wyodrębniono jedną, dwie lub trzy kwalifikacje.

Na Rysunkach 1–10 znajdują się nazwy kwalifikacji. Są one zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz.U. 2012 nr 0, poz. 184). Rysunki pochodzą z publikacji *Przewodnik po zawodach* wydanej przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej w ramach projektu [Euroguidance Poland](#) realizowanego w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” (Lifelong Learning Programme).

Głównym celem wyodrębniania kwalifikacji było zwiększenie elastyczności kształcenia zawodowego (w przypadku młodzieży i dorosłych) i zbliżenie go do oczekiwań rynku pracy oraz opis efektów kształcenia zgodnie z zaleceniami dotyczącymi ram kwalifikacji. Przykłady zawodów, w których wyodrębniono jedną kwalifikację – zob. **Rysunki 1–4**, dwie kwalifikacje – zob. **Rysunki 5–6**, trzy kwalifikacje – zob. **Rysunki 7–8**.

O wspólnych kwalifikacjach

W wielu zawodach wyodrębniono wspólne kwalifikacje. Dotyczy to przede wszystkim zawodów z poziomu zasadniczej szkoły zawodowej, które mają kontynuację w technikum, np. rolnik i technik rolnik, sprzedawca

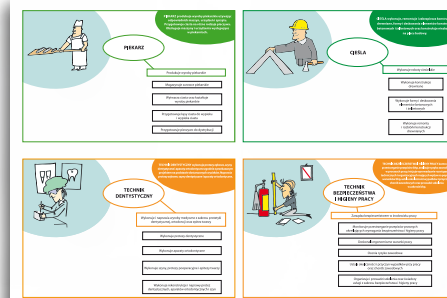
i technik handlowiec, ślusarz i technik mechanik, górnik eksploatacji podziemnej i technik górnictwa podziemnego. W takich przypadkach kwalifikacja z poziomu zasadniczej szkoły zawodowej w całości „wchodzi” do zawodu z poziomu technikum.

Na znajdujących się obok rysunkach nazwy kwalifikacji z poziomu zasadniczej szkoły zawodowej umieszczono w zielonych ramkach, a z poziomu technikum – w niebieskich (zob. **Rysunki 9–10**).

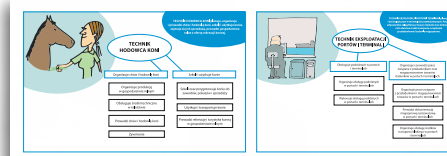
Znajomość wspólnych kwalifikacji dla poszczególnych zawodów ma kluczowe znaczenie dla organizacji pracy szkoły – wpływa na szkolny plan nauczania, prace nad programami nauczania dla tych zawodów, dobór podręczników itp. Prace nad wyodrębnianiem kwalifikacji były prowadzone w ramach projektu systemowego „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego”. Z rozporządzeniem w sprawie klasyfikacji ściśle koresponduje rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach

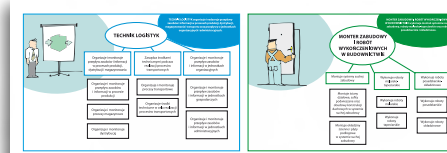
W skład Rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach wchodzi treść rozporządzenia oraz podzie-

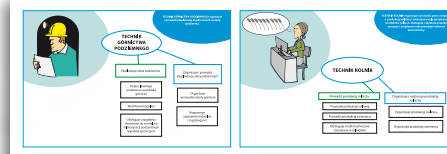
Rysunki 1–4. Przykłady zawodów, w których wyodrębniono jedną kwalifikację

Rysunki 5–6. Przykłady zawodów, w których wyodrębniono dwie kwalifikacje

Rysunki 7–8. Przykłady zawodów, w których wyodrębniono trzy kwalifikacje

Rysunki 9–10. Przykłady zawodów ze wspólnymi kwalifikacjami

lony na trzy części załącznik, który zawiera podstawy programowe dla 193 zawodów.

Część I składa się z: ogólnych celów i zadań kształcenia zawodowego, nazw obszarów kształcenia, struktury podstawy programowej kształcenia w zawodzie, wytycznych do zawartości programu nauczania oraz tabeli – spisu wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach wraz z zaznaczonymi kwalifikacjami wspólnymi dla kilku zawodów (jest to jedyne miejsce, w którym podana jest informacja o wspólnych kwalifikacjach).

Część II zawiera: efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach.

Część III określa opis kształcenia w poszczególnych zawodach zawierający: nazwy i symbole cyfrowe zawodów zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, cele kształcenia w zawodach, nazwy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, warunki realizacji kształcenia w zawodach, minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego oraz możliwości uzyskania dodatkowych kwalifikacji w za-

wodach w ramach obszaru kształcenia określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego.

Podstawa programowa kształcenia w zawodach została napisana językiem efektów kształcenia. W Ustawie o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95, poz. 425, z późn. zm) zapisano, że efekty kształcenia to wiedza, umiejętności zawodowe oraz kompetencje personalne i społeczne niezbędne dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach. Dla prac programowych w szkole wygodniejsza do stosowania jest podstawa programowa dla konkretnego zawodu. Podstawy programowe dla konkretnych zawodów są dostępne na stronie internetowej KOWEziU w zakładce [Podstawy programowe](#). Opracowano je w ramach projektu systemowego „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego”.

Na podstawę programową kształcenia w zawodzie składają się następujące elementy:

- cele kształcenia w zawodzie zapisane w języku zadań zawodowych;
- efekty kształcenia – wspólne dla wszystkich zawodów, dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów i właściwe dla zawodu, opisane w wyodrębnionych w nim kwalifikacjach;

- warunki realizacji kształcenia w zawodzie zawierające szczegółowy opis pomieszczeń dydaktycznych oraz ich wyposażenia, niezbędnego do realizacji kształcenia w danym zawodzie;
- minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego z podziałem na godziny przeznaczone na efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie lub grupie zawodów oraz efekty kształcenia właściwe dla zawodu (informacja ta jest kluczowa także dla organizatorów kwalifikacyjnych kursów zawodowych);
- możliwości uzyskiwania dodatkowych kwalifikacji w zawodach w ramach obszaru kształcenia, określonego w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego opisane wspólnymi kwalifikacjami.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego

Od 1 września zmiany w szkołach zawodowych będą dotyczyć także kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół; Dz.U. 2009 nr 4, poz. 17). W szkołach tych, oprócz języka polskiego, matematyki i języka obcego, po- ▶

Plakaty promujące szkolnictwo zawodowe

DOBRY ZAWÓD OTWIERA
BARDZO WIELE DRZWI!

SZKOŁA ZAWODOWA SZKOŁĄ POZYTYWNEGO WYBORU

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA AGENCJA WYKONAWCZA

KOWEziU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Człowiek - najlepsza inwestycja! www.koweziu.edu.pl

▶ jawią się: historia, wiedza o społeczeństwie, podstawy przedsiębiorczości, geografia, biologia, chemia, fizyka, informatyka i edukacja dla bezpieczeństwa.

Przedmioty te będą realizowane podobnie jak w liceum ogólnokształcącym czy technikum, ale tylko w zakresie podstawowym. Dzięki temu absolwent zasadniczej szkoły zawodowej, chcący uzyskać wykształcenie średnie, może kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych od razu od drugiej klasy. Kształcenie ogólne w technikum będzie realizowane w takim samym zakresie, jak w liceum ogólnokształcącym. Uczniowie wybiorą dwa przedmioty rozszerzone, które powinny być związane z przyszłym zawodem (np. w zawodzie technik elektronik przedmiotami realizowanymi w zakresie rozszerzonym powinny być matematyka i fizyka).

Szkolne plany nauczania

Szkoły opracowują plany nauczania zgodnie ze znowelizowanym Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania (Dz.U. 2012, nr 0, poz. 204) dzielącym kształcenie zawodowe na teoretyczne i praktyczne (nie dotyczy to kształcenia modułowego). Godziny przeznaczane na przedmioty zawodowe muszą mieć właściwie przyporządkowane efekty kształcenia określone w podstawie progra-

mowej kształcenia w zawodach oraz odpowiednią liczbę godzin. Musi ona być zgodna zarówno z minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodach, jak i z liczbą godzin kształcenia zawodowego podaną w ramowych planach nauczania. Przykładowe szkolne plany nauczania są dostępne na stronie internetowej KOWEZiU w zakładce [Szkolne plany nauczania](#). Zostały one opracowane w ramach projektu systemowego „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru”.

Programy nauczania dla zawodów

Programy nauczania dla zawodów, które będą obowiązywać w szkołach od 1 września, powinny być zgodne z zapisami dwóch rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej – w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach oraz w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz.U. 2012 nr 0, poz. 752).

W pierwszym z nich opisano, które rozporządzenia muszą być uwzględnione w programie nauczania, w drugim natomiast czytamy, że program nauczania dla zawodu może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

„1. stanowi zbiór celów kształcenia i treści nauczania opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, w formie efektów kształcenia właściwych dla zawodu, w którym kształci szkoła: efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie, oraz efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie;

2. zawiera programy nauczania poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego ustalonych przez dyrektora szkoły w szkolnym planie nauczania: przedmiotów, modułów lub innych układów treści, obejmujące:

- uszczegółowione efekty kształcenia, o których mowa w pkt. 1, które powinny być osiągnięte przez ucznia w procesie kształcenia, oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć,
- opis sposobu osiągnięcia uszczegółowionych efektów kształcenia, o których mowa w pkt. 1, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów;

- opis warunków, w jakich program będzie realizowany, z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w pkt. 1;

3. uwzględnia wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego;

4. jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym”.

Zgodnie z tymi zapisami przygotowane zostały przykładowe programy nauczania dla wszystkich zawodów – są one dostępne na stronie internetowej KOWEziU w zakładce [Przykładowe programy nauczania 2012 r.](#) Opracowano je w ramach projektów systemowych „Doskonalenie podstaw programowych kluczem do modernizacji kształcenia zawodowego” oraz „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru”.

Szkolne plany nauczania i programy nauczania dla zawodów muszą uwzględniać liczbę kwalifikacji wyodrębnionych w danym za-

wodzie i tym samym umożliwiać uczniom przystąpienie do egzaminu zawodowego w trakcie nauki w szkole.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie

W trakcie nauki w szkole uczniowie będą zdawać jeden, dwa lub trzy egzaminy zawodowe – w zależności od liczby kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych; Dz.U. 2007 nr 83, poz. 562, z późn. zm., ze szczególnym uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem z dnia 24 lutego 2012 r.; Dz.U. 2012 nr 0, poz. 262). Po każdym zdanim egzaminie uczeń otrzymuje świadectwo potwierdzające kwalifikację. Gdy zda wszystkie egzaminy i ukończy szkołę, otrzyma dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Egzamin zawodowy będzie przeprowadzany dla uczniów (słuchaczy) trzyletnich zasadniczych szkół zawodowych, czteroletnich techników oraz szkół policealnych, a także osób, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe. Do egzaminów eksternistycznych zawodowych mogą przystępo-

wać osoby, które ukończyły 18 lat i nie są uczniami szkół. Egzaminy – składające się, jak dotychczas, z części pisemnej i praktycznej – będą przeprowadzane przez szkoły, placówki lub pracodawców. Egzamin praktyczny z wykonaniem przeprowadzą zarówno szkoły zasadnicze, jak i technika. Po każdym zdanim egzaminie potwierdzającym określoną kwalifikację wyodrębnioną w zawodzie będzie wydawane świadectwo potwierdzające kwalifikację. Gdy uczący się zda wszystkie egzaminy i uzyska odpowiedni poziom wykształcenia ogólnego, otrzyma dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe.

Kształcenie zawodowe dorosłych

Planowane od 1 września zmiany w kształceniu zawodowym mają ogromne znaczenie dla osób dorosłych, które chcą nabyć kwalifikacje zawodowe i ogólne lub uzupełnić je. Podobnie jak w przypadku kształcenia młodzieży w szkołach, zmiany w kształceniu dorosłych dotyczą zarówno procesu kształcenia, jak i egzaminów.

Kształcenie zawodowe dorosłych

Osoby dorosłe mogą doskonalić swoje kompetencje zawodowe na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, na kursach umiejętności zawodowych oraz innych kursach, natomiast kompetencje ogólne – w szko-

łach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących dla dorosłych oraz na kursach kompetencji ogólnych.

Kwalifikacyjny kurs zawodowy to kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodach w zakresie jednej kwalifikacji i którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie tej kwalifikacji (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych; Dz.U. 2012 nr 0, poz. 186). Minimalna liczba godzin kształcenia na kwalifikacyjnym kursie zawodowym jest równa minimalnej liczbie godzin kształcenia zawodowego określonej w podstawie programowej kształcenia w zawodach dla danej kwalifikacji.

Znaczącym krokiem w kierunku elastyczności kształcenia zawodowego są zapisy pozwalające na uznanie uczącemu się kompetencji zdobytych w szkole lub na innym kursie – oszczędza to jego czas, gdyż nie musi on ponownie uczyć się tego samego.

Z punktu widzenia szkoły zawodowej niezwykle ważne są zapisy zawarte w art. 64 ust. 1 Ustawy o systemie oświaty, wymieniające zajęcia prowadzone w ramach kwalifi-

kacyjnych kursów zawodowych jako jedną z podstawowych form działalności dydaktycznej szkoły. To bardzo ważne w dobie niżu demograficznego i zagrożenia zwolnieniami nauczycieli.

Krótszą formą nabywania i doskonalenia kompetencji zawodowych są kursy umiejętności zawodowych. Ich podstawą są określone grupy efektów kształcenia z podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Kształcenie ogólne dorosłych

Osoby dorosłe, a w [uzasadnionych przypadkach](#) także te, które ukończyły 16. rok życia, mogą uzupełniać kompetencje ogólne albo w szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach ogólnokształcących dla dorosłych, albo na kursach kompetencji ogólnych, albo w ramach samokształcenia.

Kurs kompetencji ogólnych jest prowadzony w oparciu o dowolną grupę efektów kształcenia z podstawy programowej kształcenia ogólnego. Kursy te są niezwykle ważne dla osób, które nie ukończyły szkoły, a chcą zdobyć dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Mogą one pomóc w szybkim przygotowaniu się np. do egzaminu eksternistycznego. Wszystkie ww. formy nabywania i doskonalenia kompetencji ogólnych i zawodowych mogą być wspomagane kształceniem na odległość.

Egzaminy eksternistyczne

Wychodząc naprzeciw potrzebie nabywania nowych kwalifikacji, wprowadza się dwa nowe typy egzaminów eksternistycznych – egzamin eksternistyczny z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla zasadniczej szkoły zawodowej oraz egzamin eksternistyczny zawodowy potwierdzający kwalifikacje w zakresie danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie egzaminów eksternistycznych; Dz.U. 2012 nr 0, poz. 188).

Pierwszy z nich jest ważny dla osób, które nie ukończyły zasadniczej szkoły zawodowej, zdały egzamin potwierdzający kwalifikacje i otrzymały świadectwo potwierdzające kwalifikację w zawodzie, a chcą uzyskać dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe. Na szczególną uwagę zasługuje jednak egzamin eksternistyczny zawodowy. Może do niego przystąpić osoba, która ukończyła gimnazjum albo ośmioletnią szkołę podstawową oraz przez co najmniej dwa lata kształciła się lub pracowała w zawodzie, w którym wyodrębniono daną kwalifikację zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego. Takie zapisy pozwalają na potwierdzenie umiejętności zawodowych zdobytych nie tylko w szkole lub na kursach, lecz także w pracy.

► Opisane powyżej dwa obszary kształcenia zawodowego pokazują, jak głębokie zmiany będą wprowadzone od 1 września br. i że nie będą to tylko zmiany strukturalne. Wyodrębnienie kwalifikacji w zawodach, zmiana egzaminów zawodowych oraz rze-

zywiste otwarcie kształcenia zawodowego na potrzeby i możliwości dorosłych wymagają głębokiej zmiany w myśleniu o procesie kształcenia i ocenie jego efektów. Te zmiany dotyczą jeszcze jednego obszaru, który powoli zyskuje na znaczeniu – doradz-

stwa edukacyjno-zawodowego dla młodzieży i dorosłych. Ale to już temat na osobny artykuł.

Agnieszka Pfeiffer

Projekt „Eurodoradztwo Polska”

Projekt realizowany jest w ramach programu „Uczenie się przez Całe Życie”, a czas jego trwania przewidziano na lata 2007–2013. Stanowi kontynuację projektu „Narodowe Centra Zasobów Poradnictwa Zawodowego” (NCZPZ), realizowanego w latach 1995–2006 w ramach programu „Leonardo da Vinci”. Cel ogólny projektu to wspieranie zawodowej i edukacyjnej mobilności obywateli oraz rozwój poradnictwa zawodowego w krajach Europy. Służy temu realizacja - zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim – następujących celów szczegółowych:

- gromadzenie i upowszechnianie informacji zawodowej, w tym tworzenie i aktualizowanie portalu PLOTEUS I prezentującego możliwości uczenia się i szkolenia w 32 krajach Europy;

- wymiana i upowszechnianie dobrych praktyk poradnictwa zawodowego;
- opracowywanie i dystrybucja materiałów specjalistycznych i metodycznych z obszaru teorii i praktyki poradnictwa zawodowego;
- organizowanie seminariów, szkoleń i konferencji;
- udział w krajowych i międzynarodowych spotkaniach i konferencjach poświęconych poradnictwu zawodowemu.

Projekt adresowany jest przede wszystkim do doradców zawodowych. Realizowane działania służą podniesieniu kompetencji zawodowych

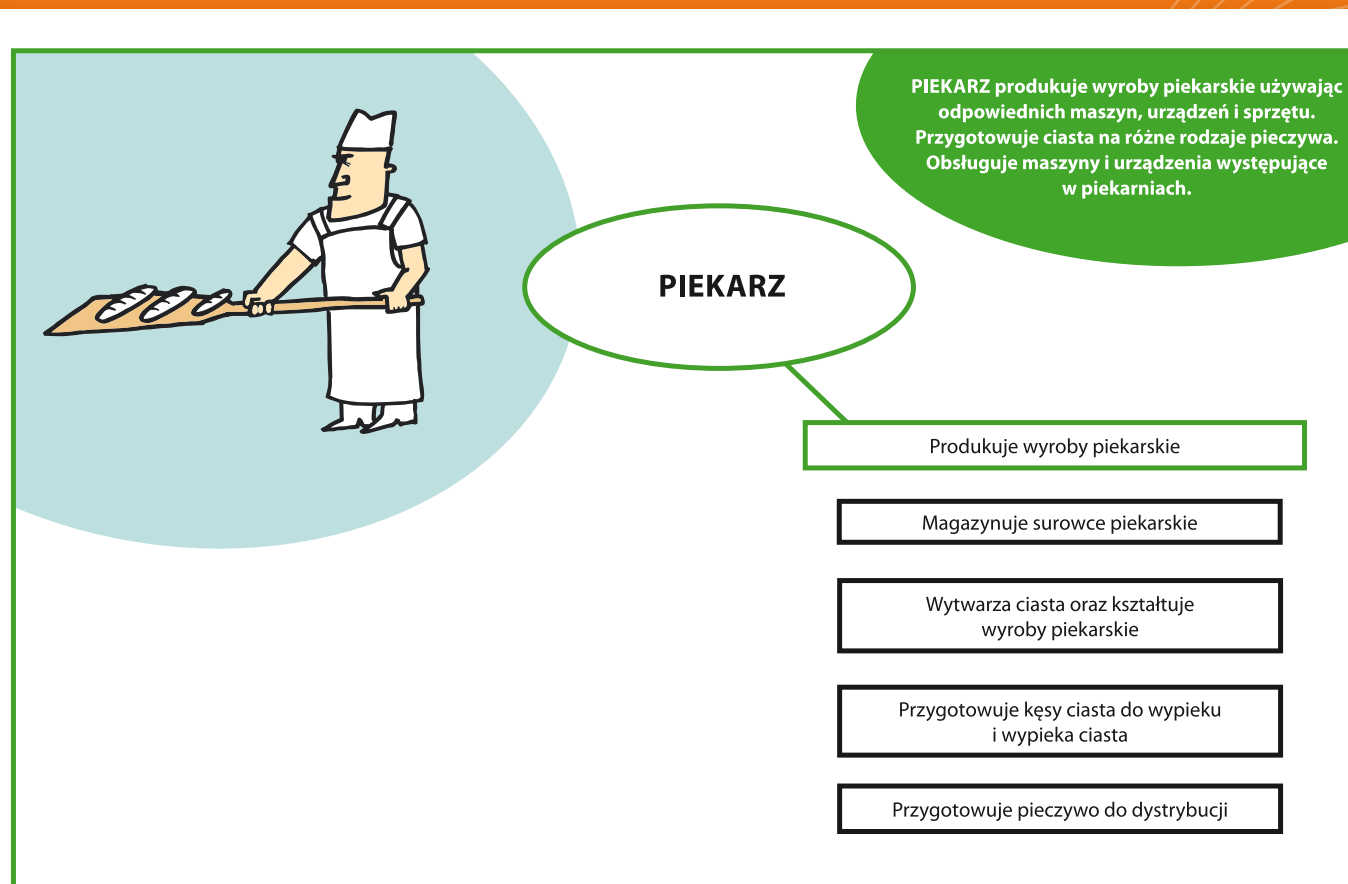
i rozwojowi warsztatu pracy doradców zawodowych poprzez wzbogacanie zasobów informacji oraz udostępnianie różnego rodzaju opracowań. Polska uczestniczy w pracach Sieci Eurodoradztwo od 1999 r. W resorcie pracy zadania projektu realizuje Departament Rynku Pracy jako krajowy koordynator. Po stronie resortu edukacji, na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, zadania realizuje Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEzIU).

[Materiały dla doradców zawodowych](#)

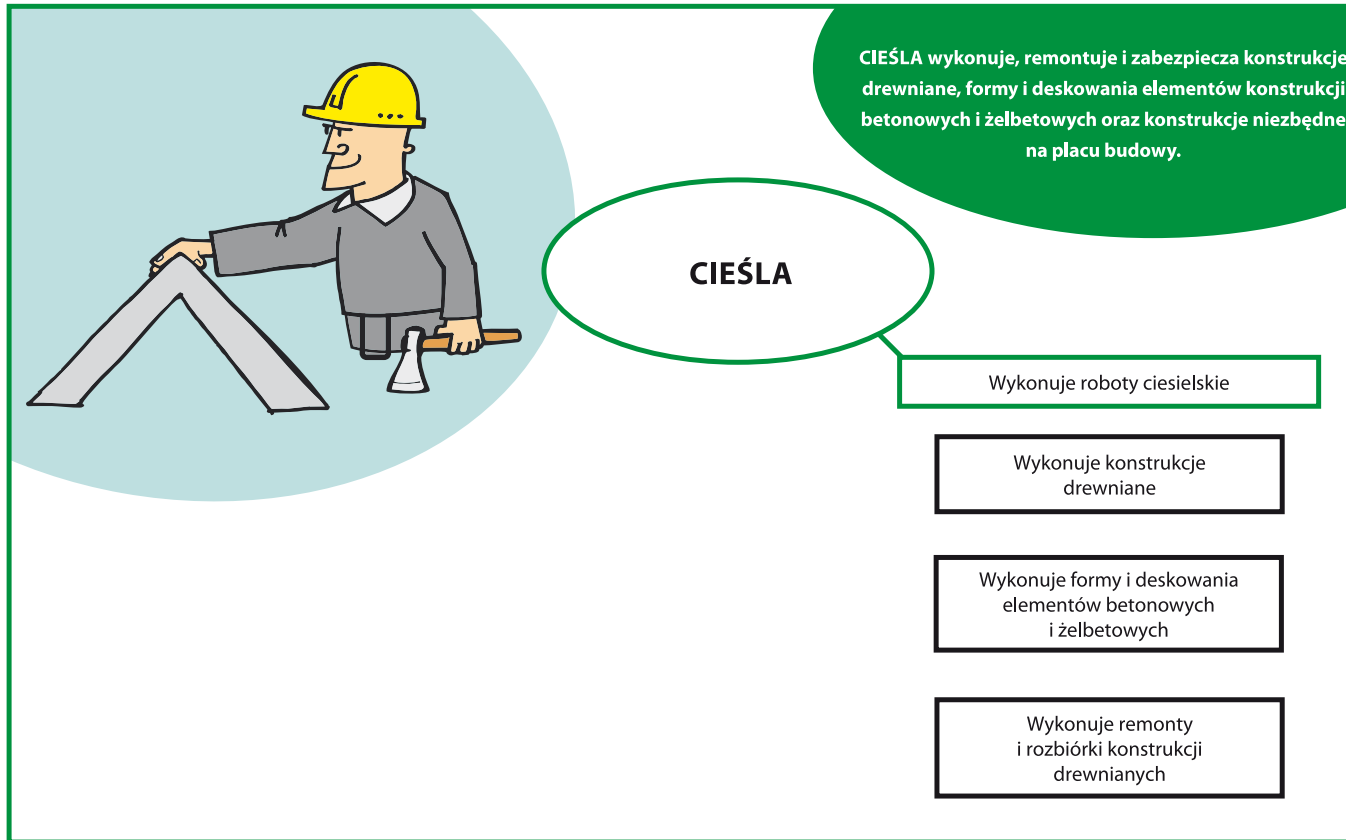
Źródło: strona internetowa [Ministerstwa Edukacji Narodowej](#)

Symbol cyfrowy	Nazwa grupy zawodów Nazwa zawodu	Wnioskodawca – minister właściwy do spraw:	Obszar kształcenia	Typ szkół ponadgimnazjalnych			Nazwy kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie lub brak wyodrębnienia kwalifikacji w zawodzie	Możliwość prowadzenia kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie	Szczególne uwarunkowania lub ograniczenia związane z kształceniem w danym zawodzie
				ZSZ	T	SP			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3	Technicy i inny średni personel								
31	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych								
311	Technik nauk fizycznych i technicznych								
311103	Technik analityk	gospodarki	A		X		K1 Przygotowanie sprzętu, odczynników chemicznych i próbek do badań analitycznych K2 Wykonywanie badań analitycznych	X X	
311104	Technik geodeta	administracji publicznej	B		X	2	K1 Wykonywanie pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywanie wyników pomiarów K2 Obsługa geodezyjna inwestycji budowlanych K3 Wykonywanie prac geodezyjnych związanych z katastrzem i gospodarką nieruchomościami		
311106	Technik geolog	środowiska			X	2	K1 Wykonywanie prac geologicznych		

Tabela 1. Fragment tabeli zawierającej informacje o zmianach w procesie kształcenia zawodowego

Rysunek 1. Piekarz

Rysunek 2. Cieśla

TECHNIK DENTYSTYCZNY

TECHNIK DENTYSTYCZNY wykonuje protezy zębowe, szyny dentystyczne i aparaty ortodontyczne zgodnie z przekazanym projektem na podstawie dostarczonych wycisków. Naprawia protezy zębowe, szyny dentystyczne i aparaty ortodontyczne.

Wykonuje i naprawia wyroby medyczne z zakresu protetyki dentystycznej, ortodoncji oraz epitezy twarzy

Wykonuje protezy dentystyczne

Wykonuje aparaty ortodontyczne

Wykonuje szyny, protezy pooperacyjne i epitezy twarzy

Wykonuje rekonstrukcje i naprawy protez dentystycznych, aparatów ortodontycznych i szyn

Rysunek 3. *Technik dentystyczny*

TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY

TECHNIK BEZPIECZEŃSTWA I HIGIENY PRACY kontroluje przestrzeganie przepisów bhp, analizuje ryzyko zawodowe w procesach pracy, inicjuje wprowadzanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych mających wpływ na poprawę warunków bhp, ustala okoliczności wypadków i przyczyny chorób zawodowych oraz prowadzi szkolenia w zakresie bhp.

Zarządza bezpieczeństwem w środowisku pracy

Monitoruje przestrzeganie przepisów prawnych określających wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy

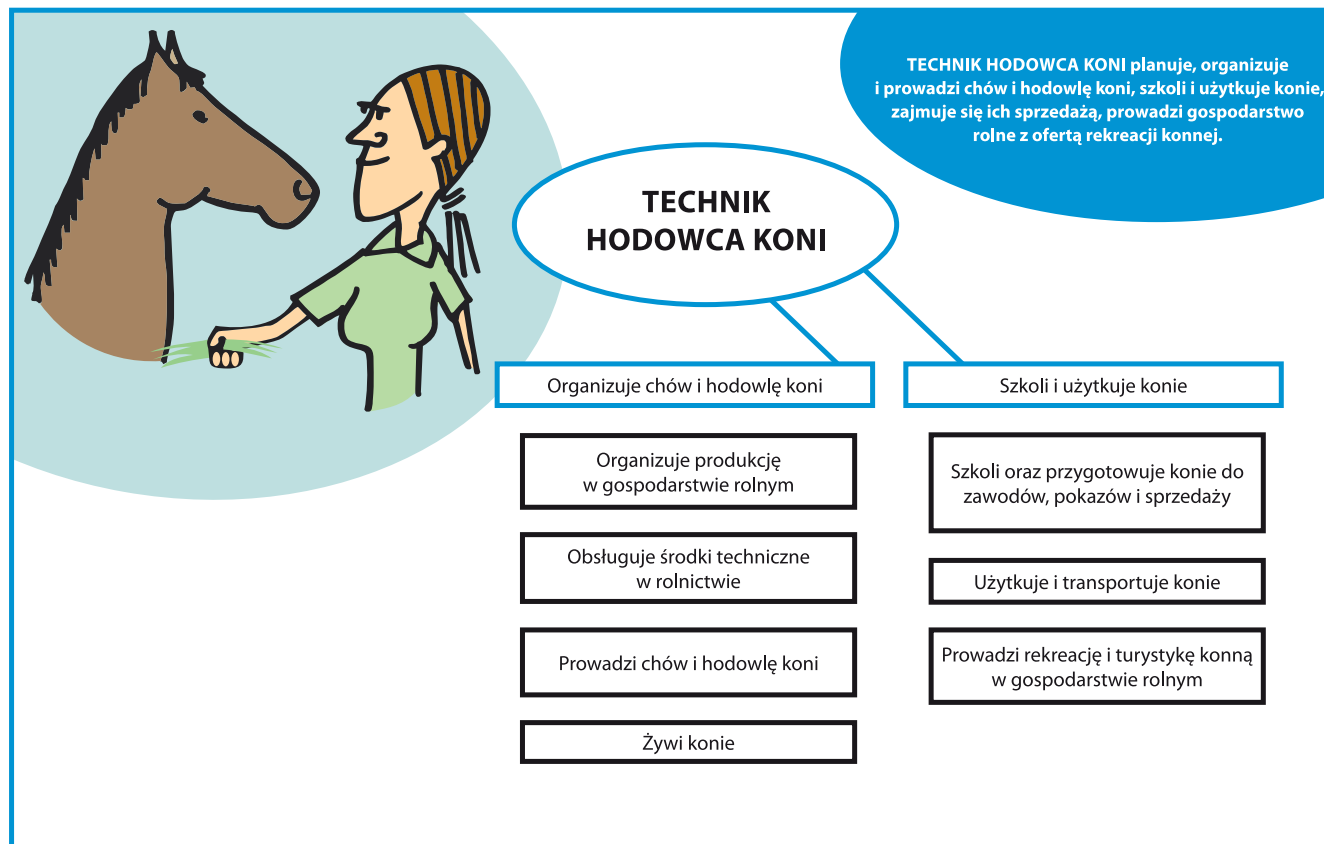
Doskonalą ergonomiczne warunki pracy

Oceni ryzyko zawodowe

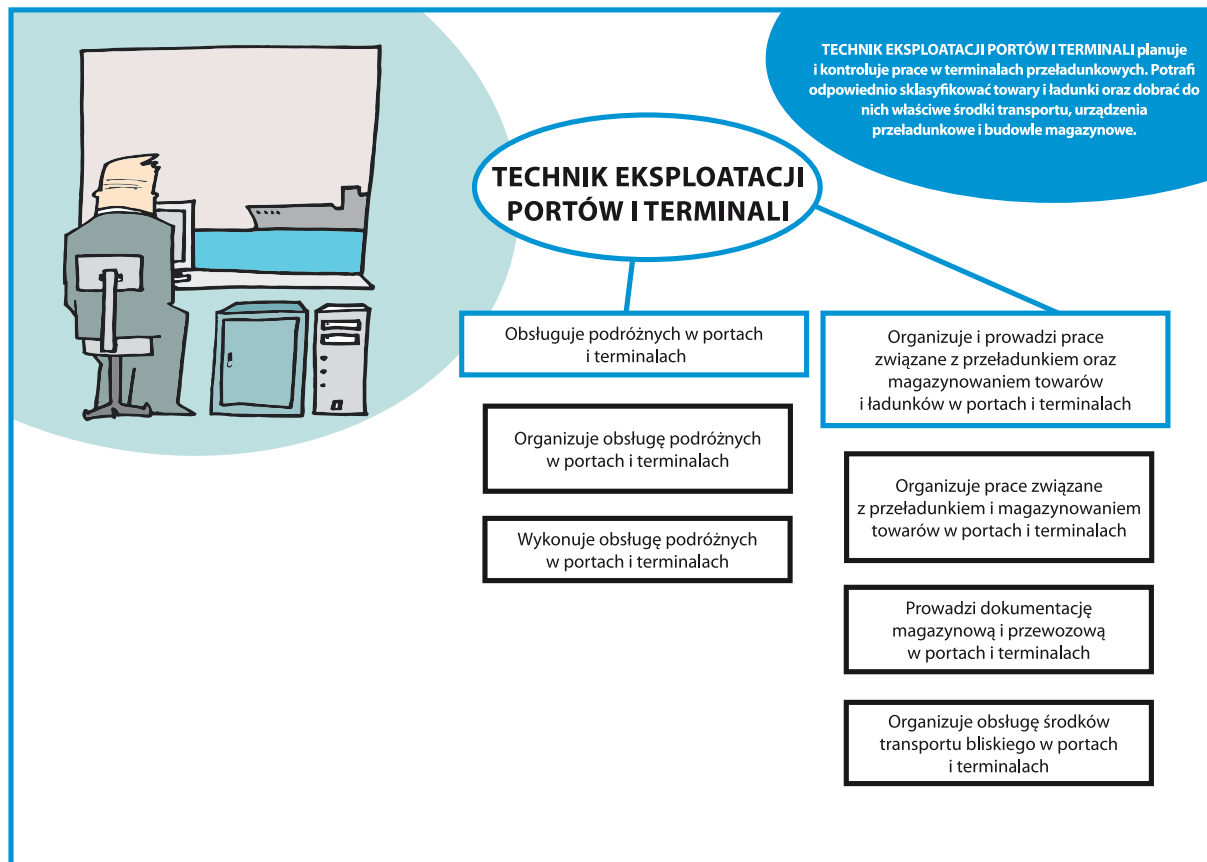
Ustala okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych

Organizuje i prowadzi szkolenia oraz świadczy usługi z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy

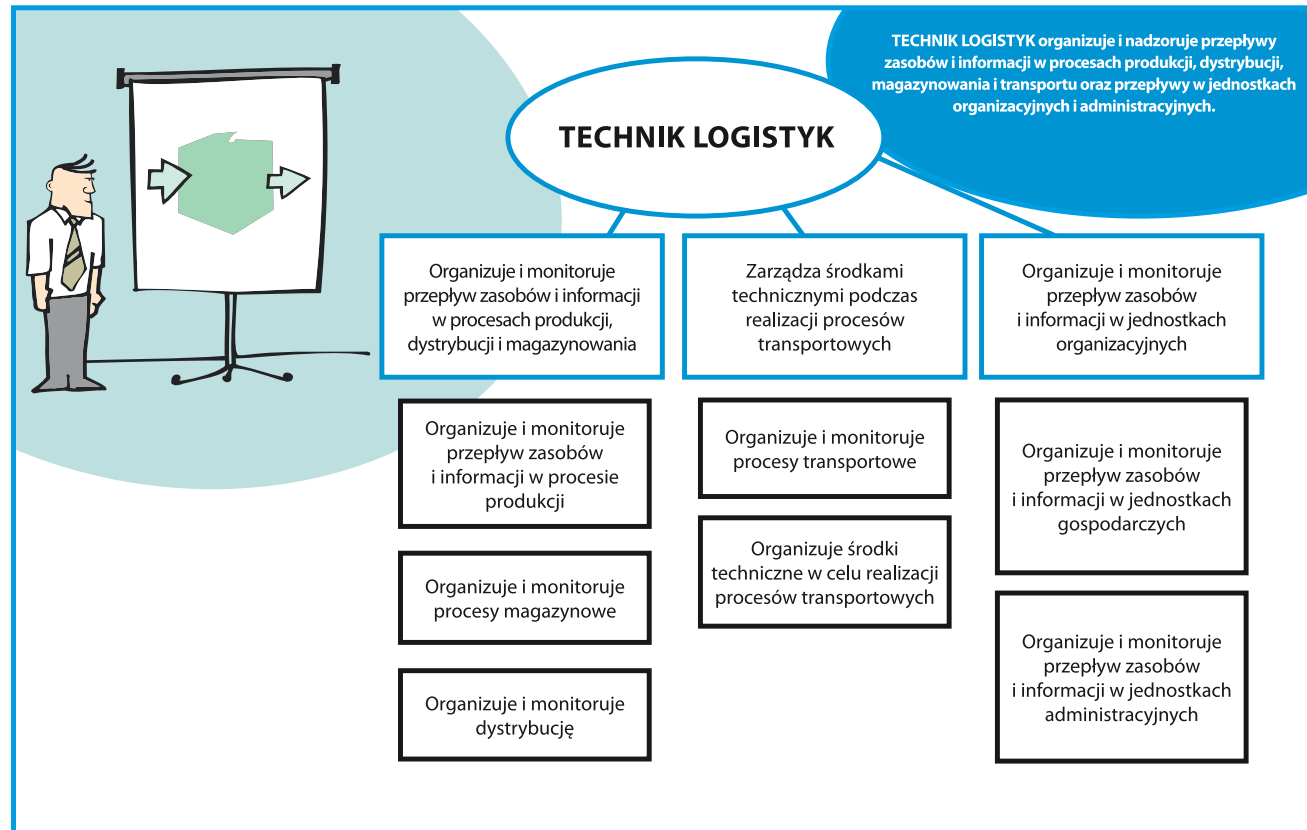
Rysunek 4. Technik bezpieczeństwa i higieny pracy

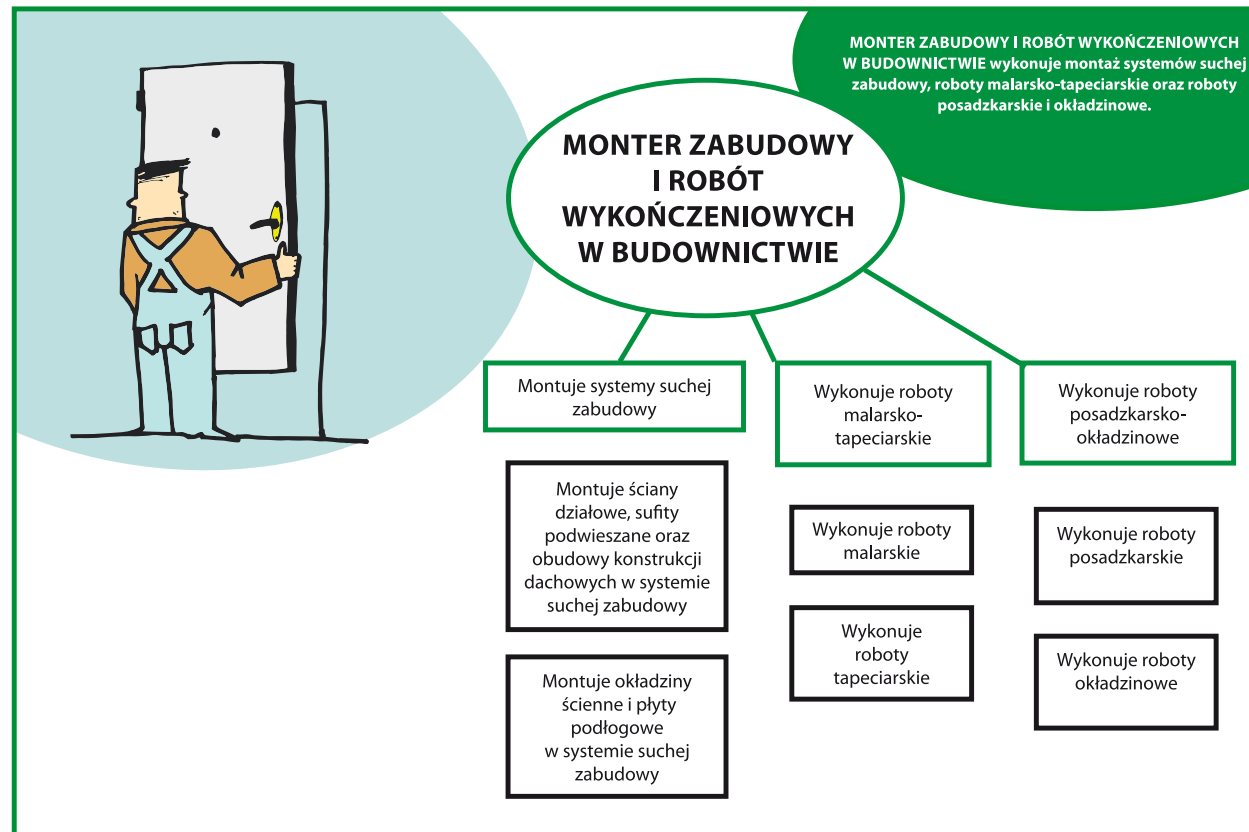
Rysunek 5. Technik hodowca koni

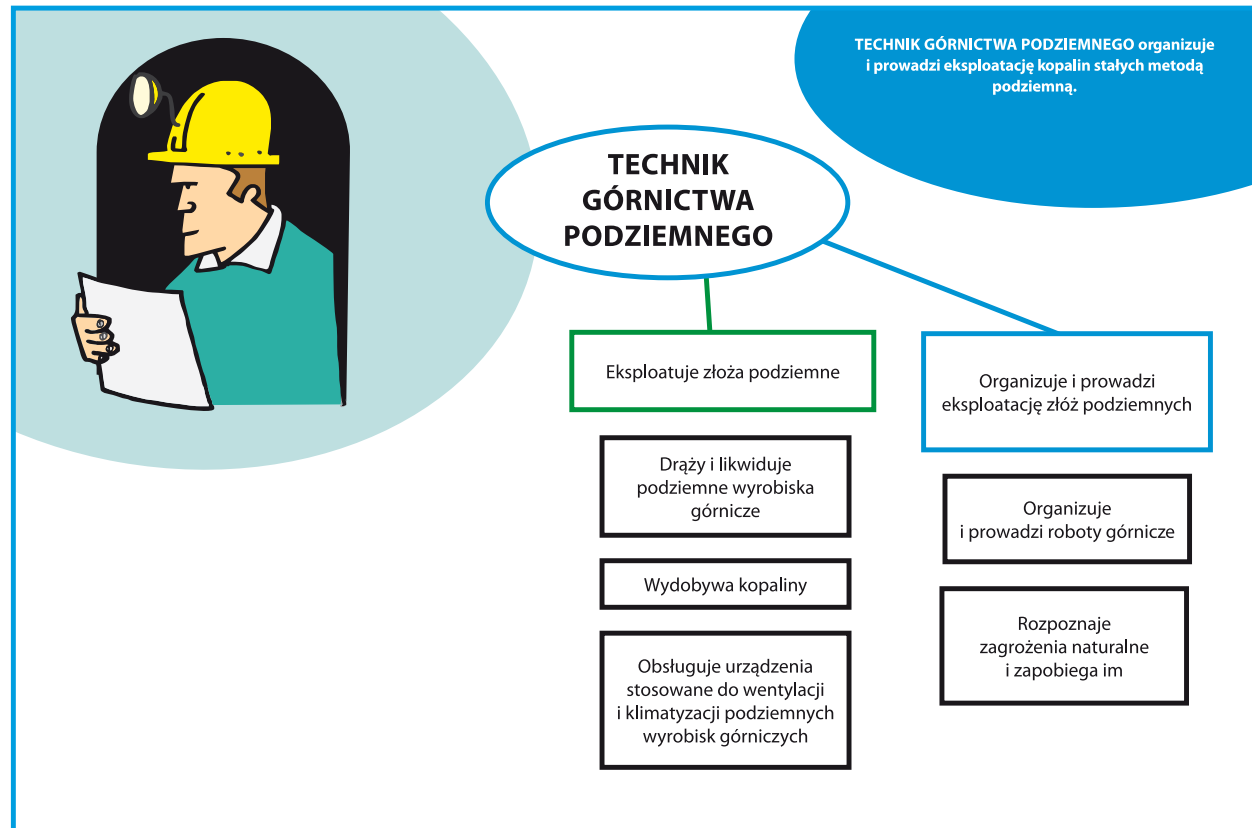
Rysunek 6. Technik eksploatacji portów i terminali

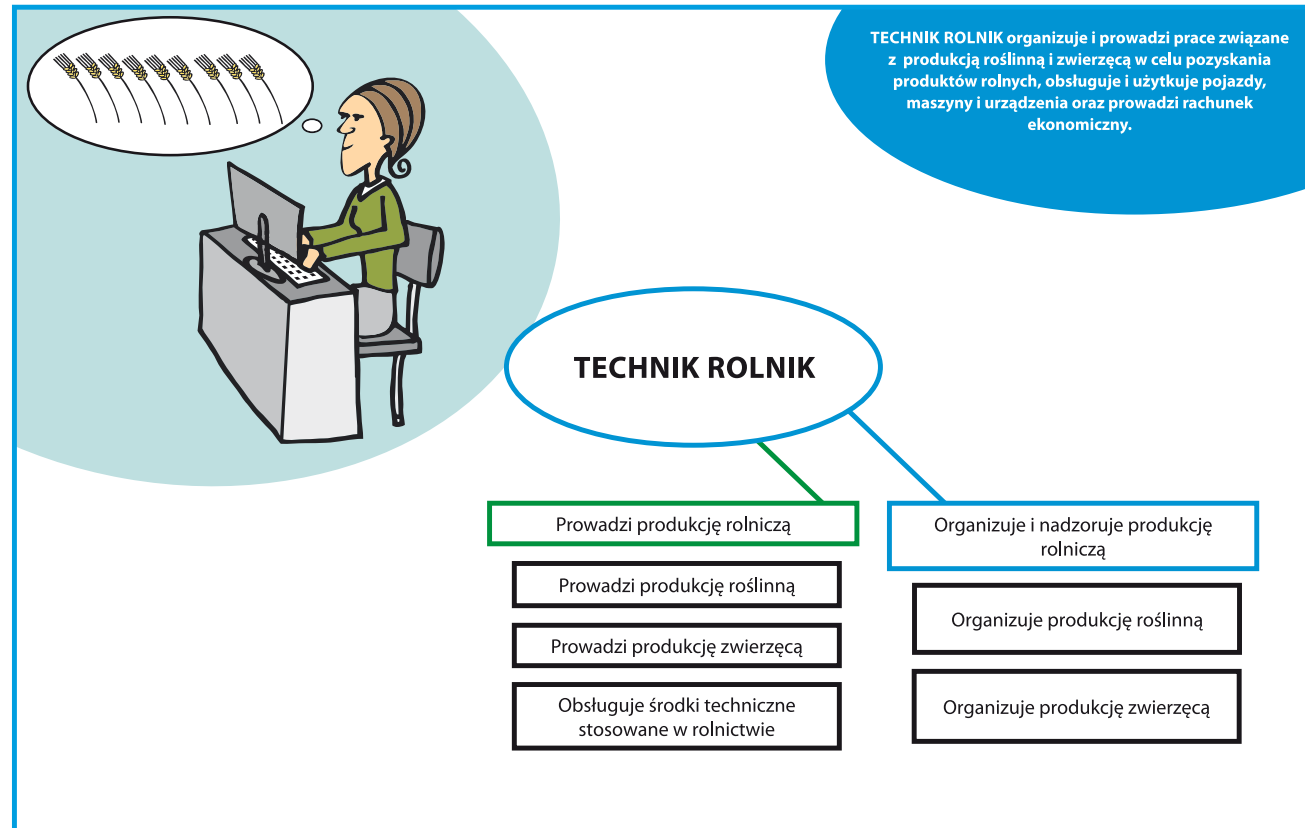
Rysunek 7. Technik logistyk

Rysunek 8. Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie

Rysunek 9. Technik górnictwa podziemnego

Rysunek 10. *Technik rolnik*